

Nederlandse Vereniging
voor Raadsleden

Gemeente Almere

Uitnodiging

Leergang Modern Gezag voor Raadsleden

1. **Introductie**

De afgelopen jaren is het takenpakket van gemeenten steeds breder en complexer geworden, terwijl de financiële ruimte voor gemeenten niet evenredig is toegenomen. Deze en andere ontwikkelingen, zoals het afnemend vertrouwen van burgers in politiek en overheid, hebben geleid tot extra druk op de (gezags)positie van gemeenteraden, in relatie tot het college en in relatie tot de burger. Tegen deze achtergrond is versterking van het gezag van raadsleden en de gemeenteraad als geheel urgent.

In de leergang gaan deelnemers actief aan de slag met het versterken van het eigen gezag en het gezag van hun raad. Dit vanuit de overtuiging dat meer kennis en inzicht in bronnen van gezag bijdraagt aan een raad in positie, aan een gemeenteraad die ertoe doet.

2. Doelen

De leergang kent de volgende doelen:

- Deelnemers leren zichzelf te zien als gezagsdrager en hoe ze op eigen wijze gezag kunnen ontwikkelen.
- Inzicht bieden in de verschillen tussen de verschillende 'arena's' waarin gezag kan worden opgebouwd. Voor gezag binnen de lokale samenleving kunnen bijvoorbeeld andere voorwaarden gelden dan voor de gezagspositie in de raad zelf en richting het college.
- Deelnemers leren hoe ze op effectieve wijze gezagsbronnen kunnen inzetten. We onderscheiden daarbij drie typen gezagsbronnen: institutionele, positionele en persoonsgebonden gezagsbronnen
- Deelnemers prikkelen vaker hardop te twijfelen en onbegane paden te verkennen. Dat betekent het durven loslaten van bestaande routines en afstemmen op wat een gegeven situatie vraagt en die recht te doen. De leergang biedt een prikkelende ruimte waarin deelnemers leren improviseren, experimenteren, oefenen in het aanpassen, verrijken en verbreden van hun rol en handelingsrepertoire

3. Aanpak

In de Leergang Modern Gezag voor raadsleden maken we gebruik van theater en theateroefeningen. Het theater als metafoor te gebruiken voor het bedrijven van politiek binnen de democratische rechtsstaat is al zo oud als de democratie zelf. Van tragedie tot klucht, wie er uiteindelijk een bijrol vervult of tot het spreekwoordelijke koor behoort, de eeuwenoude strijd tussen protagonisten en antagonist, de parallellen zijn legio. Binnen de Leergang Modern Gezag is theater niet enkel een metafoor maar bovenal een rijke bron van vaardigheden die toepasbaar is binnen de democratische arena, waarbij de verhouding tussen gezag en kwetsbaarheid centraal staat.

De route naar herstel van de groeiende vertrouwensbreuk tussen overheid en burger bestaat onder andere uit het doorleven en uitdragen van authenticiteit, oprechtheid, empathie en transparantie. Professionele kwetsbaarheid ontwikkelen vormt de sleutel tot deze waarden, en hierin ontmoeten de politiek en het theater elkaar weer. Getrainde acteurs kunnen de aandacht van het publiek grijpen, om daarmee de beleving van het narratief te sturen, doormiddel van het inzetten van

professionele kwetsbaarheid. Die kwetsbaarheid is zowel professioneel als persoonlijk. Professioneel aangezien het een inzetbare kwaliteit is, persoonlijk omdat het een oprechte, waarachtige verbinding vereist tussen wie we zijn en wat we doen. Kortom, in professionele kwetsbaarheid schuilt een enorme kracht die nu, meer dan ooit ook op het bestuurlijke vlak vraagt om zich toe te verhouden en vormt een belangrijke basis voor het ontwikkelen van modern gezag.

4. Programma

De leergang Modern gezag voor raadsleden bestaat uit 4 trainingsdagen. Op de laatste dag houden de deelnemers een eindpresentatie waar zij een aantal zaken laten zien. Ten eerste hoe zij als raadslid hun gezag verder invulling geven met hetgeen is aangereikt tijdens de leergang. Ten tweede, hoe zij de raad willen verrijken in de positionering als gezagsvol instituut en welke (verander)inzet dat vraagt.

- **Dag 1: Macht en gezag.** Dag 1 staat in teken van het verschil tussen macht en gezag. Deelnemers worden aan de hand van verschillende verhalen en oefeningen meegenomen in het belang van gezag en waarin het verschilt van macht. Vertrekpunt is de bredere context van een trend van afnemend vertrouwen van de Nederlandse bevolking in de overheid en de politiek, de democratische rechtsstaat die onder druk staat en wat dit betekent voor de rol en positie van raadsleden. Aan het eind van de dag weten de deelnemers het verschil tussen macht en gezag, wat modern gezag is en waarom het belangrijk is een gezagspositie op te bouwen.
- **Dag 2: Gezagsbronnen en arena's van het raadslid:** verkenning van het instrumentarium (gezagsbronnen) dat raadsleden tot hun beschikking hebben om gezag op te bouwen. Centraal staat hoe raadsleden een gezag kunnen opbouwen en behouden in de raad zelf, bij het college en in de lokale samenleving. Wanneer doe je het goed als raad en wat mogen inwoners van de raad verwachten? Deelnemers gaan zelf actief aan de slag om dit uit te zoeken en hier een beeld van te schetsen.
- **Dag 3: Werken aan je eigen gezagsprofiel.** Op dag 3 zoomen we in op hoe de deelnemers zelf een gezagspositie kunnen opbouwen. Hierbij draait het onder andere om de vraag wie je bent als mens, wat jouw waarden en kwaliteiten zijn en hoe je die effectief kunt inzetten bij het uitoefenen van je functie. Zelfkennis, zelfvertrouwen, eigenwaarde vormen een

belangrijke basis voor professioneel en gezagsvol handelen. Deelnemers gaan aan de slag met *storytelling* als instrument om hun eigen gezag en dat van hun raad te versterken.

- Dag 4: **Modern gezag**. Dag 4 gaat om het integreren, bundelen van inzichten en stilstaan bij vervolgstappen als individu en als groep. Ter afsluiting houdt elke deelnemer een presentatie waarin de deelnemer laat zien wat hij of zij heeft geleerd en welke stappen diegene gaat zetten om zijn eigen gezag en dat van zijn of haar raad te versterken en te borgen. Men mag hierbij een eigen vorm van presenteren kiezen.

5. Praktisch

Voor wie?

- Raadsleden die gemotiveerd zijn om te groeien in hun rol en professionaliteit als raadslid.
- Raadsleden die willen leren zichzelf te zien als gezagsdrager en hoe ze op eigen wijze gezag (verder) kunnen ontwikkelen.
- Raadsleden die bereid zijn om naar zichzelf te kijken en met zichzelf de slag te gaan (persoonlijk leiderschap), inclusief de weerstand die daar dikwijls bij komt kijken.
- Raadsleden die bereid zijn om zich tijdens en na de leergang in te zetten als ambassadeur en cultuurdrager om naast hun eigen gezag ook het gezag van hun raad als geheel een impuls te geven.

Opzet

- 12-15 deelnemers
- Diverse groep met max 2 raadsleden van dezelfde 100.000- gemeente
- Locatie: nader te bepalen, maar centraal in het land.

Wat wordt er van je verwacht?

- Om je aan te melden vragen we je een korte video op te nemen (max 2 minuten) waarin je antwoord geeft op deze vragen:
 - Wie ben je?
 - Waarom ben je raadslid geworden?
 - Wat is je motivatie om aan deze leergang mee te doen?
 - Wat hoop je uit de leergang te halen?

Deze video mailen naar m.hoenders@beroepseer.nl, uiterlijk **vrijdag 15 maart a.s.**

- Voorafgaand aan de Leergang plannen we een telefonisch of digitaal intakegesprek (1 uur) waarin we deze vragen bespreken:
 - Hoe ervaar je werk als raadslid op dit moment?
 - Waar loop je tegenaan?
 - Wat zou je graag willen veranderen/leren en hoe zou deze leergang daaraan kunnen bijdragen?
 - Hoe gezagsvol ben je? (eigen perspectief hierop)
 - Wat vraagt dat van jou?
 - Wat vraagt dat van anderen?
 - Committeer je je voor 100% aan deze leergang?
 - Actieve bijdrage
 - Bereidheid tot zelfreflectie
 - Alle trainingsdagen bijwonen
 - Alle tussentijdse opdrachten uitvoeren

De intakegesprekken vinden plaats eind maart, begin april

Planning

Er geldt een verplichte deelname aan alle trainingsdagen, de data zijn:

- **27 mei, 10 juni, 24 juni en 12 juli**
- 10.00 – 17.00 uur, inloop vanaf 9.30 uur

Locatie

Volgt, maar centraal gelegen.

Studiebelasting

1-2 uur in voorbereiding per bijeenkomst, bestaande uit:

- Tot je nemen van een aantal artikelen/video's ter voorbereiding op elke trainingsdag
- Tussen de trainingsdagen ga je aan de slag met een reflectieopdracht. Deze dien je op de vrijdag voorafgaand aan de volgende training op te sturen.

Certificaat

Na afloop ontvangt de deelnemer een certificaat als bewijs dat de leergang succesvol is afgerond, mits:

- Alle trainingsdagen zijn actief bijgewoond
- De eindpresentatie als meer dan minimaal voldoende wordt beoordeeld. De eisen aan de eindpresentatie worden tijdens dag 1 van de leergang gedeeld.

Wordt aan deze criteria niet voldaan, dan wordt geen certificaat uitgereikt.

6. Begeleiders

De pilots van de Leergang Modern Gezag zullen worden geleid door twee ervaren begeleiders uit onderstaande pool. Daarnaast is het de bedoeling dat een aantal gastsprekers een bijdrage leveren aan de leergang. Thijs Jansen en Maurits Hoenders zijn gespecialiseerd in gezag in de publieke sector. De theateroefeningen worden begeleid door Taco van Dijk.

Thijs Jansen

Drs. Thijs Jansen is directeur van Stichting Beroepseer en verbonden aan het Centrum Èthos van de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij schreef diverse publicaties over (overheids)gezag, en ambtelijk vakmanschap en professionaliteit, waaronder het recent verschenen Het recht op ambtelijk vakmanschap. Daarnaast heeft hij diverse advies- en groepscoachingstrajecten begeleid, waaronder bij de Belastingdienst, Douane, NRGD, de gemeente Zaanstad, gemeente Zutphen en de gemeente Midden-Groningen.

Maurits Hoenders

Drs. Maurits Hoenders is projectleider en trainer bij Stichting Beroepseer. Hij heeft diverse advies- en groepscoachingstrajecten begeleid, waaronder bij de Belastingdienst, Douane, NRGD, de gemeente Zaanstad, gemeente Zutphen en de gemeente Midden-Groningen. Hij houdt zich inhoudelijk bezig met ontwikkelingen in het openbaar bestuur, met een focus op ambtelijk vakmanschap en overheidsgezag. Daarnaast is hij mede-initiatiefnemer van De Vuurmakers waar hij als trainer leiderschapsprogramma's voor jonge ambtenaren verzorgt.

Taco van Dijk

Taco van Dijk is theaterdocent op de acteursopleiding Kunst & Multimedia in Groningen en gastdocent projectonderwijs op de verkorte opleiding tot docerende theatermaker op de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, bij de Academie voor Theater en Dans. Daarnaast is hij freelance werkzaam als eindregisseur en heeft hij masterclasses gevolgd bij de Kaos Pilots (te Aarhus, Denemarken) om zich nieuwe manieren eigen te maken voor het creëren van dynamische leeromgevingen. Voordat hij zijn vakkennis ging overdragen aan anderen was hij medeoprichter

van een theatergroep waarmee hij voorstellingen maakte en speelde in binnen- en buitenland. Sinds 2019 levert hij een actieve bijdrage aan trainingen van Stichting Beroepseer, zowel in het ontwerp als in de uitvoering, waaronder de Leergang Ambtelijk Vakmanschap.